

[Udenrigsministeren.]

i de sidste Maaneder har været ført mellem Danmark og Storbritannien om Vilkaarene for den danske Eksport af Smør, Bacon og Æg til England nu afsluttet, idet der den 31. Juli er undertegnet en Protokol, der afløser den hidtil gældende Aftale. Som bekendt gik den gamle Aftale ud paa en gradvis Nedbringelse af Priserne til et Niveau, der svarede til Priserne paa de tilsvarende Produkter fra de britiske Kronlande plus et Kvalitetstillæg. Disse Bestemmelser er nu erstattet med faste Priser for Tiden indtil 30. September 1947, Priser, der dog, hvis Produktionsforholdene ændres meget væsentligt, kan gøres til Genstand for fornyede Drøftelser, for saa vidt angaar Perioden efter 1. April 1947. Endvidere er der truffet visse Aftaler om saavel Priser som Mængder — dog under mere hypotetisk Form — for de to derefter følgende Høstaar, altsaa indtil Efteraaret 1949.

Under Hensyn til den overordentlig store Betydning, den nye Aftale har for det danske Samfunds Økonomi, vil jeg gerne over for det høje Ting gøre Rede for Aftalens Indhold. Forinden vil jeg dog tillade mig i store Træk at omtale den Udvikling, der har ført til den Overenskomst, som nu er indgaaet, og som i øvrigt i Dag er blevet bekendtgjort, og hvoraf Eksemplarer om et Øjeblik vil blive omdelt til de ærede Medlemmer.

De Forhandlinger, der førtes forrige Sommer, og som resulterede i en formel Aftale i Begyndelsen af Oktober 1945, hvilede som bekendt paa to Forudsætninger, der begge bristede. Man regnede endnu i Fjor Sommer med, at de Tendenser til Prisstigning paa Verdensmarkedet for de Varer, som Danmark er særlig interesseret i at importere, herunder ikke mindst Korn og Foderstoffer, kunde holdes i Tømme ved de Allieredes Bestræbelser for at undgaa en Prisudvikling, som kunde indebære en Fare for Inflation. Dette Haab om at holde Prisstigningen i Ave er hidtil blevet skuffet. Desuden ventede man at kunne faa forholdsvis rigelige Tilførsler af Korn og Foderstoffer til rimelige Priser, saaledes at det danske Landbrug kunde udnytte sit Produktionsapparat til fulde og derved i stort Omfang bidrage til at afhjælpe Nøden i Verden og samtidig skaffe Danmark rigelig Tilgang af fremmed Valuta. Udviklingen har imidlertid medført, at ogsaa disse Forhaabninger er bristet, saaledes at vi vedblivende i alt væsentligt maa basere vor Landbrugsproduktion paa indenlandske Raastoffer. Det blev derfor i Vinterens Løb

klart, at Prisaftalen af Oktober 1945, der med sine nedadgaaende Priser aldrig havde kunnet vække Begejstring, kunde ventes at faa skæbnesvangre Følger for Produktions Omfang og dermed for Grundlaget for det danske Samfunds Økonomi.

Under disse Omstændigheder maatte det være naturligt baade for Regeringen og for Landbruget at overveje, om der paa en eller anden Maade kunde tages Skridt til at afværge de uheldige økonomiske Følger af Prisaftalen med vort Hovedmarked. Under mit Ophold i London i Anledning af De Forenede Nationers Plenarforsamling i Januar—Februar 1946 havde jeg en Forhandling med den daværende britiske Levnedsmiddelminister, Sir Ben Smith, om forskellige Forhold vedrørende vor Landbrugs eksport. Jeg fremhævede over for ham de to Grunde, der var til Tilbagegangen i Antallet af første Gang drægtige Søer — et Forhold, der paa det Tidspunkt vakte megen Opmærksomhed —, nemlig Mangelen paa Foderstoffer og Visheden om, at Baconpriserne skulde gaa ned. Ved denne Lejlighed talte jeg ogsaa med Sir Ben Smith om det danske Ønske om, hvor der var Mulighed for det, i andre Lande at søge at opnaa højere Priser end dem, der var aftalt med Storbritannien. Forholdet var jo det, at vore allierede lige efter Befrielsen regnede med, at de med Storbritannien aftalte Priser skulde gælde for alle Markeder bortset fra Tilfælde, hvor de Priskrav, der stilledes til os af vore Medkontrahenter, motiverede højere danske Udførselspriser. Resultatet af disse Drøftelser blev, at vi i vore senere Aftaler med andre Lande ikke var bundet af de britiske Priser. Om den Merindtægt, der er sikret Landet ved, at vi i nogle Tilfælde har kunnet skaffe os højere Priser fra andre Lande end Storbritannien, skal jeg tillade mig at give nogle Oplysninger senere.

Den næste Fase i Udviklingen forelaa, da Generalkonsul Vestbirk og Landbrugsattaché Moltesen i Marts Maaned efter Instruktion fra Udenrigsministeriet rettede en fortrolig Henvendelse angaaende Prisspørgsmaalet til Levnedsmiddelministeriet, ved hvilken Lejlighed de danske Embedsmænd paa ny fremførte de Betragtninger, jeg nævnte for et Øjeblik siden, over Udviklingen i den danske Landbrugsproduktion. Fra Levnedsmiddelministeriets Side udtaltes det, at dette altid var villigt til at drøfte disse Spørgsmaal, men at Berettigelsen til at tage Prisoverenskomsten op til fornyet Overvejelse maatte nærmere dokumenteres. Naar Levnedsmiddelministeriet havde haft Lejlighed til at gøre sig